

Eksperts: Mežistrādes ierobežošana nav uzskatāma par mežu ilgtspējīgu izmantošanu

Oglekļa piesaistes Eiropā samazinās. Tomēr eksperts no Somijas apgalvo, ka tas nav pamats mežizstrādes ierobežošanai. Saskaņā ar aprēķiniem meži un koksnes produkti kompensē aptuveni desmit procentus no kopējām siltumnīcefekta gāzu emisijām Eiropas Savienībā. Tomēr daudzi pētījumi liecina, ka oglekļa piesaistes samazinās.

"Dabiskie oglekļa piesaistītāji ir kļuvuši ievainojamāki; klimata pārmaiņas ietekmē sauszemes un okeānu absorbētājus. Mums ir radikāli jāsamazina fosilā kurināmā emisijas, nevis jāpaļaujas uz dabiskajiem absorbētājiem," pagājušā gada rudenī ICOS izdotā Eiropas siltumnīcefekta gāzu biļetena Fluxes pirmajā numurā rakstīja Dr. Filips Kaijs un Dr. Verners L. Kučs. Arī Somija, kas ir viena no mežainākajām valstīm Eiropā, nesēn saņēma ziņojumu, ka tās oglekļa piesaiste ir ievērojami samazinājusies salīdzinājumā ar iepriekšējo līmeni. Tas ir saistīts ar lielāku mežizstrādes apjomu un mežu augšanas tempu palēnināšanos. Somijas Meža centra vecākajam meža apsaimniekošanas speciālistam Markku Remesam (Markku Remes) ir pilni maiši ar risinājumiem, kā reaģēt uz Somijas meža nozarei izvirzīto problēmu, kas izriet no Somijas Dabas resursu institūta (Luke) decembrī publicētā ziņojuma.

M.Remesa recepte, kā labot situāciju, ir ieguldījumi mežu apsaimniekošanā.

"Kvalitatīva meža atjaunošana, savlaicīga jaunaudžu kopšana un augsnes bagātināšana, lai nodrošinātu koku veselību," uzskaitīja Markku Remess. Meža augsnes uzlabošana ir ierosināta jau agrāk. "Lai aizsargātu oglekļa piesaistītājus, ir svarīgi, lai varētu izmantot pelnus mēslošanai, kā arī palielināt mēslošanu, lai sekmētu pieaugumu noteiktās teritorijās," uzsver M. Remess.

Meži turpina absorbēt lielu daudzumu oglekļa

Saskaņā ar Luke ziņojumu Somijas meži joprojām darbojas kā oglekļa piesaistītāji. Tomēr, ņemot vērā to samazināšanos, meži vairs nekompensē oglekļa emisijas no zemēm, kas tiek izmantotas citiem mērķiem. Remess vēlas uzsvērt arī dažas tradicionālākas mežu apsaimniekošanas metodes. Labākais veids, kā uzlabot oglekļa piesaisti,

ir ņemt vērā katras mežaudzes īpašos apstākļus," saka Markku Remes. Paturot prātā vietas apstākļus, cita starpā ir jāizvēlas piemērotas koku sugas, lai jaunā mežaudze labi attīstītos. Aptuveni ceturtdaļa Somijas mežu aug kūdrājos. Šīs augsnes ir kļuvušas par diskusiju tematu kopš brīža, kad Luke ziņoja, ka oglekļa dioksīda emisijas no nosusinātiem kūdrājiem palielinās. M.Remess norāda, ka nākotnē kūdrājos vairāk tiks izmantotas dabiskās atjaunošanas metodes.

Somijas meži noveco

Svarīgs faktors, kas palēnina mežu augšanu, ir tas, ka Somijas ziemeļos priežu meži noveco. Remess zina, ka šo situāciju nevar ātri mainīt. "Pieauguma samazināšanās vecuma struktūras dēļ, iespējams, turpināsies arī nākotnē. Visticamāk, ka augšanas sezonas garumam, temperatūras summai un nokrišņu daudzumam būtu jāmainās pietiekami būtiski un labvēlīgi, lai augšanas ātrums varētu ievērojami uzlaboties, bet tas ir maz ticams," saka Remess. Tomēr Markku Remess neatbalsta mežizstrādes ierobežošanu saimnieciskajos mežos. "Mežos iegūtie koksnes produkti ir tik svarīgi, lai aizstātu fosilās izejvielas, ka mežizstrādes ierobežošana nav ilgtspējīga, lai mazinātu klimata pārmaiņas. Piemēram, tuvākajā nākotnē mums ir jāveic daudz pirmreizējo retināšanas ciršu," saka Markku Remess. Somijā katra nocirstā koka vietā tiek iestādīti četri jauni koki.

Politiska cīņa par mežiem

Pirms jaunākajiem oglekļa piesaistes aprēķiniem Luke mainīja izmantotās metodes. Rezultātā palielinājās aprēķinātais augsnes emisiju daudzums no meža zemēm, tādējādi samazinot neto piesaistes rādītāju. Svarīgākā izmaiņa bija tā, ka emisijas no meža kūdras augsnēm bija lielākas. Tas notika tāpēc, ka tika ņemta vērā globālās sasilšanas ietekme kūdras un atkritumu sadalīšanās procesā. Izmainītais aprēķins janvārī izraisīja diskusijas: gatavojoties parlamenta vēlēšanām aprīlī, Nacionālās koalīcijas partijas priekšsēdētājs Petteri Orpo komentēja Luka aprēķinus par oglekļa piesaistītāju sabrukumu. Viņam šķita dīvaini, ka aprēķini par oglekļa piesaistes apjomu var tik ļoti atšķirties. "Es vienkārši nesaprotu, kā oglekļa piesaistes aprēķini var atšķirties līdz pilnīgi nesaprotamam apjomam, un tad cilvēki satraucas un steidzas izdarīt visdažādākos secinājumus. Tam nevajadzētu notikt," Orpo sacīja laikrakstam Helsingin Sanomat.

M.Remes atzīst, ka jaunās oglekļa piesaistes aprēķina metodes pieņemšana bija pamatota, jo pētniecība un pētniecības metodes nepārtraukti attīstās. "Jaunas metodes pieņemšana kļūst nepieciešama tad,

kad zinātnieku aprindas ir izstrādājušas pietiekami pamatotus profesionāļu vērtējumus par tās piemērotību un uzticamību," norāda Remess. Vienlaikus viņš atgādina, ka Somijas plašsaziņas līdzekļiem un pētniekiem ir pienākums informēt sabiedrību par jaunas metodes ieviešanu. "Sabiedrībai jāspēj skaidri un vienkārši saprast, ka rezultātus, kas balstīti uz divām dažādām metodēm, nevar salīdzināt savā starpā," norāda M.Remess.

"Mūsu meži joprojām ir nozīmīgs oglekļa piesaistītājs".

Pēc Markku Remesa domām, vissvarīgākais faktors, kas ietekmē mežu nākotni, ir koksnes ieguvei pieejamo mežu platība. Ja ievērojami palielināsies aizsargājamo teritoriju un citu ierobežotas izmantošanas veidu platību apjoms, tas samazinās kopējo ciršanas apjomu pat tad, ja mežu apsaimniekošana tiks intensificēta. M.Remess arī norāda, ka svarīgos jautājumos nedrīkst aizmirst par samērīguma sajūtu, lai gan svarīgiem jautājumiem, protams, jāpievērš pienācīga uzmanība. "Mūsu meži joprojām ir nozīmīgs oglekļa piesaistītājs. Mēs esam par tiem pienācīgi rūpējušies," saka M.Remess. Markku Remes uzskata, ka tuvākajā nākotnē oglekļa piesaistīšana mežos, visticamāk, nedaudz samazināsies. Nav ātru līdzekļu, kā palielināt oglekļa piesaisti minerālaugsnēs un kūdrāju augsnēs. "Pārsteidzīgi lēmumi, kas pieņemti steigā, var kavēt labvēlīgu oglekļa piesaistes attīstību nākotnē," brīdina Remess.

Meža nozares federācija: Pieauguma samazināšanās ir jāuztver nopietni

Somijas Meža rūpniecības federācijas Meža departamenta direktore Karolīna Niemi (Karoliina Niemi) apgalvo, ka mežu pieauguma palēnināšanās ir jāuztver nopietni, jo dzīvotspējīgi un labi augoši meži veido būtisku oglekļa krātuvi. Viņas recepte ir investēt līdzekļus mežu audzēšanā. Jāaktivizē meža apsaimniekošanas darbības un jānodrošina tām piemērots laiks. "Ir svarīgi, lai visas darbības notiktu saskaņā ar pašreizējiem meža apsaimniekošanas ieteikumiem. Atsevišķās kūdrājos, galvenokārt bagātīgās egļu audzēs, mēs jau arvien vairāk pārejam uz nepārtrauktu meža ieaudzēšanu, lai samazinātu emisijas no kūdras augsnēs. Aizvien svarīgāka kļūst arī meža postījumu novēršana," norāda Niemi.

Vai Luka aprēķini veicinās meža nozares pasākumu īstenošanu?

"Izmaiņas attiecībā uz mežiem, protams, tiek uztvertas nopietni. Taču, ņemot vērā mežu ilgo aprites ciklu, mums vajadzētu būt piesardzīgiem,

lai nepieņemtu pārsteidzīgus lēmumus. Aktīva un savlaicīga meža apsaimniekošana ir tas, uz ko tiecas arī meža nozare. Visai meža nozarei ir jāapvieno spēki, lai to panāktu. "Vispirms ir jānodrošina, lai pēc atjaunošanas cirtes jaunā mežaudze tiktu izveidota īsā laikā. Būtisks īstermiņa pasākums augšanas stimulēšanai ir augsnes ielabošana. Tajā pašā laikā mēs turpinām izstrādāt meža apsaimniekošanas metodes, kas piemērotas konkrētiem kūdrājiem," norāda Niemi.

Autors: Tero Karjalainens. Forest.fi